

O‘ZBEKISTONDA YOSHLAR SIYOSATI VA UNING USTUVOR YO‘NALISHLARI

Ortiqova Rayxona Umidjonovna

Namangan davlat pedagogika instituti

Aniq va tabiiy fanlar fakulteti

Texnologik ta'lim yonalishi

1-bosqich TXT-AU-25 guruh talabasi

Ilmiy raxbar: **Rafiqova Gulnoza Valijonovna**

Siyosiy fanlar falsafa doktiri (PhD)

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada O‘zbekistonda yoshlar siyosatining mazmun-mohiyati, uning asosiy yo‘nalishlari hamda yoshlarni qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar tahlil qilinadi. Shuningdek, yoshlarning jamiyatdagi o‘rni va ularning ijtimoiy faolligini oshirish masalalari yoritilgan.

Kalit so‘zlar: yoshlar siyosati, ta’lim, bandlik, tarbiya, davlat qo‘llab-quvvatlashi, yoshlar tashkilotlari, ijtimoiy faollik.

АННОТАЦИЯ

В данной статье анализируется сущность молодежной политики в Узбекистане, ее основные направления и проводимые реформы в поддержку молодежи. Также рассматривается роль молодежи в обществе и вопросы повышения ее социальной активности.

Ключевые слова: молодежная политика, образование, занятость, воспитание, государственная поддержка, молодежные организации, социальная активность.

ANNOTATION

This article analyzes the essence of youth policy in Uzbekistan, its main directions, and the reforms being implemented to support young people. It also covers the role of young people in society and issues of increasing their social activity.

Keywords: youth policy, education, employment, upbringing, state support, youth organizations, social activity.

KIRISH

Bugungi kunda yoshlar har qanday jamiyatning eng faol, tashabbuskor va istiqbolli qatlamlaridan biri hisoblanadi. Ularning bilim darajasi, dunyoqarashi va ijtimoiy faolligi mamlakatning kelajak taraqqiyotini belgilab beradi. Shu sababli yoshlar bilan ishlash, ularning huquq va manfaatlarini himoya qilish hamda har tomonlama rivojlanishi uchun sharoit yaratish davlat siyosatining muhim yo‘nalishlaridan biri sifatida qaraladi. O‘zbekistonda mustaqillik yillaridan boshlab yoshlar siyosatiga alohida e‘tibor qaratib kelinmoqda. Davlat tomonidan yoshlarning sifatli ta‘lim olishi, kasb egallashi, ish bilan ta‘minlanishi va o‘z salohiyatini ro‘yobga chiqarishi uchun zarur shart-sharoitlar yaratish yo‘lida keng ko‘lamli ishlar amalga oshirilmoqda. Ayniqsa, so‘nggi yillarda bu yo‘nalishdagi islohotlar yanada jadallashdi. Shu bilan birga, zamonaviy globallashtirish jarayoni yoshlar oldiga yangi talab va vazifalarni qo‘ymoqda. Raqamli texnologiyalar, axborot oqimining tezlashuvi va ijtimoiy muhitdagi o‘zgarishlar yoshlarning hayotiga sezilarli ta‘sir ko‘rsatmoqda. Bu esa yoshlar siyosatini yanada takomillashtirish va zamon talablariga mos ravishda rivojlantirish zaruratini yuzaga keltirmoqda. Mazkur maqolada O‘zbekistonda yoshlar siyosatining mazmun-mohiyati, uning ustuvor yo‘nalishlari hamda yoshlarni qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar tahlil qilinadi.

YOSHLAR SIYOSATINING MAZMUNI VA AHAMIYATI

Yoshlar siyosati – bu davlat tomonidan yoshlarning huquq va manfaatlarini himoya qilish, ularni har tomonlama qo‘llab-quvvatlash hamda jamiyat hayotida faol ishtirok etishini ta‘minlashga qaratilgan chora-tadbirlar tizimidir. Ushbu siyosat yoshlarning ta‘lim olishi, kasb egallashi, bandligi, sog‘lig‘i va ma‘naviy rivojlanishini o‘z ichiga oladi. Yoshlar siyosatining asosiy mazmuni shundan iboratki, u yosh avlodni barkamol shaxs sifatida shakllantirishga xizmat qiladi. Ya‘ni yoshlar nafaqat bilimli, balki ijtimoiy faol, mas‘uliyatli va mustaqil fikrlay oladigan insonlar bo‘lib yetishishi kerak. Shu orqali

jamiyatning barqaror rivojlanishi ta'minlanadi¹. Mazkur siyosatning ahamiyati juda katta. Chunki yoshlar – bu mamlakatning ertangi kuni. Agar yoshlar yetarli darajada bilimli va tarbiyali bo'lsa, davlat ham rivojlanadi. Aksincha, yoshlar e'tibordan chetda qolsa, bu jamiyatda turli muammolarning yuzaga kelishiga sabab bo'lishi mumkin. Shuningdek, yoshlar siyosati yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirishda ham muhim rol o'ynaydi. Ularni turli loyihalar, dasturlar va tashabbuslarga jalb qilish orqali yoshlar o'z qobiliyatini namoyon etish imkoniga ega bo'ladi. Bu esa ularning jamiyatdagi o'rnini mustahkamlashga yordam beradi. Yoshlar siyosati – bu nafaqat yoshlar manfaatini ko'zlovchi, balki butun jamiyat taraqqiyotini ta'minlovchi muhim yo'nalishlardan biridir².

O'ZBEKISTONDA YOSHLAR SIYOSATINING ASOSIY YO'NALISHLARI

O'zbekistonda yoshlar siyosati davlatning ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida shakllangan bo'lib, u yoshlarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan. Mazkur siyosat bir nechta asosiy yo'nalishlar orqali amalga oshiriladi. Birinchidan, ta'lim sohasini rivojlantirish muhim o'rin tutadi. Yoshlarning sifatli bilim olishi uchun maktab, kollej, litsey va oliy ta'lim tizimlari takomillashtirilmoqda. Zamonaviy o'qitish usullari joriy etilib, yoshlarning bilim darajasini oshirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Ikkinchidan, bandlikni ta'minlash ustuvor yo'nalishlardan biridir. Yoshlarni ish bilan ta'minlash, ularga kasb-hunar o'rgatish hamda mehnat bozoriga mos kadrlar tayyorlash davlat siyosatining muhim vazifasi hisoblanadi. Shu orqali yoshlarning mustaqil hayotga kirib borishi qo'llab-quvvatlanadi³. Uchinchidan, yoshlar tadbirkorligini rivojlantirishga katta e'tibor berilmoqda. Yoshlar uchun kreditlar, grantlar va turli imtiyozlar ajratilib, ularning o'z biznesini boshlashiga sharoit yaratilmoqda. Bu esa iqtisodiy faollikni oshirishga xizmat qiladi. Ma'naviy-ma'rifiy tarbiya ham muhim yo'nalish hisoblanadi. Yoshlarni milliy qadriyatlar, an'analar va ijobiy fazilatlar asosida tarbiyalash orqali ularning shaxs sifatida shakllanishiga e'tibor qaratilmoqda. Bundan tashqari, sport va

¹ . O'zbekiston Respublikasi "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2016. – 10–22-b.

² Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: "O'zbekiston", 2021. – 90–110-b.

³ Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: "Ma'naviyat", 2008. – 80–96-b.

sogʻlom turmush tarzini rivojlantirish ham yoshlar siyosatining ajralmas qismi hisoblanadi. Yoshlarni sportga jalb qilish, ularning jismoniy salomatligini mustahkamlash boʻyicha keng koʻlamli ishlar olib borilmoqda. Oʻzbekistonda yoshlar siyosatining asosiy yoʻnalishlari yoshlarning bilimli, sogʻlom va faol boʻlib voyaga yetishiga xizmat qiladi hamda mamlakat taraqqiyotining muhim omili hisoblanadi.

YOSHLARNI QOʻLLAB-QUVVATLASH BOʻYICHA AMALGA OSHIRILAYOTGAN ISLOHOTLAR

Soʻnggi yillarda Oʻzbekistonda yoshlarni qoʻllab-quvvatlashga qaratilgan keng koʻlamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Bu islohotlar yoshlarning taʼlim olishi, bandligi, ijtimoiy himoyasi va faolligini oshirishga xizmat qilmoqda. Avvalo, davlat tomonidan yoshlar siyosatini yanada takomillashtirishga qaratilgan maxsus dastur va qarorlar qabul qilinmoqda. Jumladan, yoshlar bilan ishlash tizimini kuchaytirish, ularning muammolarini oʻrganish va tezkor hal etish maqsadida yangi mexanizmlar joriy etilgan. Masalan, “Yoshlar daftari” tizimi orqali ehtiyojmand yoshlar aniqlanib, ularga moddiy va ijtimoiy yordam koʻrsatilmoqda. Yoshlarning bandligini taʼminlashga katta eʼtibor berilmoqda. Turli kasb-hunar kurslari tashkil etilib, yoshlarni tadbirkorlikka jalb qilish, ularga imtiyozli kreditlar va grantlar ajratish yoʻlga qoʻyilgan⁴. Bu esa yoshlarning oʻz biznesini boshlashiga va mustaqil daromad topishiga yordam bermoqda. Taʼlim sohasida ham muhim oʻzgarishlar amalga oshirilmoqda. Zamonaviy oʻquv dasturlari joriy etilib, yoshlar uchun stipendiya va grant imkoniyatlari kengaytirilgan. Bundan tashqari, xorijda taʼlim olish uchun ham turli dasturlar yoʻlga qoʻyilgan. Yoshlarning boʻsh vaqtini mazmunli tashkil etish maqsadida sport, madaniyat va sanʼat sohalariga jalb qilish ishlari kuchaytirildi. Turli toʻgaraklar, musobaqalar va loyihalar orqali yoshlarning qiziqishlari qoʻllab-quvvatlanmoqda. Shuningdek, seminar-treninglar va loyihalar orqali yoshlarning bilim va koʻnikmalarini rivojlantirishga ham eʼtibor qaratilmoqda. Bundan tashqari, yoshlar siyosatini amalga oshirishda davlat dasturlari va maxsus institutlarning roli ortib bormoqda. Xususan, yoshlar bilan ishlash tizimi yanada takomillashtirilib, ularning

⁴ Abduqodirov A.A. Pedagogika va psixologiya asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021. – 140–155-b.

jamiyatdagi o‘rni mustahkamlanmoqda. Yoshlarni qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar ularning har tomonlama rivojlanishi, jamiyatda faol o‘rin egallashi va kelajakda yetuk mutaxassis bo‘lib yetishishiga xizmat qilmoqda.

YOSHLAR SIYOSATINING NATIJALARI

O‘zbekistonda olib borilayotgan yoshlar siyosati natijasida so‘nggi yillarda sezilarli ijobiy o‘zgarishlar kuzatilmoqda. Eng avvalo, yoshlarning ta‘lim olish imkoniyatlari kengayib, oliy ta‘lim muassasalari soni ortdi va qamrov darajasi oshdi. Bu esa yoshlarning bilim darajasi va kasbiy tayyorgarligini yaxshilashga xizmat qilmoqda. Shuningdek, yoshlar bandligini ta‘minlash borasida ham muhim natijalarga erishildi. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash orqali ko‘plab yangi ish o‘rinlari yaratildi. Natijada yoshlar o‘z mehnati orqali daromad topish va mustaqil hayot kechirish imkoniga ega bo‘lmoqda. Yoshlarning ijtimoiy faolligi ham sezilarli darajada oshdi. Ular turli loyihalar, tanlovlar va tashabbuslarda faol ishtirok etib, o‘z qobiliyatini namoyon qilmoqda. Bu esa yoshlarning jamiyatdagi o‘rnini mustahkamlashga yordam bermoqda⁵. Bundan tashqari, yoshlar orasida sog‘lom turmush tarzini shakllantirish, sport va madaniyatga qiziqishni oshirish borasida ham ijobiy natijalar kuzatilmoqda. Turli sport musobaqalari va madaniy tadbirlar yoshlarni foydali faoliyatga jalb qilishga xizmat qilmoqda. yoshlar siyosatining natijalari yoshlarning har tomonlama rivojlanishida, ularning jamiyatdagi faolligini oshirishda va mamlakat taraqqiyotiga qo‘shayotgan hissasida yaqqol namoyon bo‘lmoqda.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, O‘zbekistonda yoshlar siyosati davlatning eng muhim va ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida izchil rivojlanib bormoqda. Yoshlarning huquq va manfaatlarini himoya qilish, ularni har tomonlama qo‘llab-quvvatlash hamda jamiyat hayotida faol ishtirok etishini ta‘minlash borasida muhim islohotlar amalga oshirilmoqda. Mazkur siyosat natijasida yoshlarning ta‘lim olish imkoniyatlari kengayib, ularning bandligini ta‘minlash, tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish va ijtimoiy faolligini oshirishga

⁵ To‘xtaxodjayeva M.X. Pedagogika. – Toshkent: O‘qituvchi, 2019. – 120–135-b.

erishilmoqda. Shu bilan birga, yoshlarni ma'naviy jihatdan barkamol etib tarbiyalash, sog'lom turmush tarzini shakllantirish va ularning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish masalalariga ham alohida e'tibor qaratilmoqda. Yoshlar siyosatini izchil amalga oshirish orqali jamiyatning kelajagi bo'lgan yosh avlodni har tomonlama rivojlantirish va ularning salohiyatini ro'yobga chiqarish mumkin. Shu bois bu yo'nalishdagi islohotlarni davom ettirish va yanada takomillashtirish muhim ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2016. – 10–22-b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: "O'zbekiston", 2021. – 90–110-b.
3. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: "Ma'naviyat", 2008. – 80–96-b.
4. Abduqodirov A.A. Pedagogika va psixologiya asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021. – 140–155-b.
5. To'xtaxodjayeva M.X. Pedagogika. – Toshkent: O'qituvchi, 2019. – 120–135-b.
6. O'zbekiston tarixi (o'quv qo'llanma). – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020. – 230–255-b.
7. Ziyonet axborot-ta'lim portali materiallari. – www.ziyonet.uz (murojaat qilingan sana: 2026).
8. O'zbekiston Respublikasi Yoshlar ishlari agentligi materiallari. – www.yoshlar.gov.uz